ZKTS Združenje konferenčnih tolmačev Slovenije
Slovene Association of Conference Interpreters

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
dr. Andraž Rangus, direktor Sektorja za izvajanje zavarovanja
andraz.rangus@zpiz.si

Ljubljana, 23. 12. 2019

Spoštovani dr. Rangus!

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije (v nadaljevanju naročnik) je 18. 12. 2019 objavil razpisno dokumentacijo za izvedbo javnega naročila storitev po postopku naročila male vrednosti št. 430-33/2019 za storitve konsekutivnega prevajanja na delovnih pogovorih s tujimi nosilci socialnega zavarovanja.

To javno naročilo je v več pogledih neskladno s slovenskimi in mednarodnimi poklicnimi standardi na področju tolmačenja, zaradi česar smo v Združenju konferenčnih tolmačev Slovenije (ZKTS), ki edino v Sloveniji zastopa konferenčne tolmače, upravičeno zelo zaskrbljeni. Zato v nadaljevanju izpostavljamo najbolj kritične elemente tega javnega naročila.

1. Najprej želimo pojasniti bistveno razliko med prevajanjem in tolmačenjem, saj je to za predmetno javno naročilo zelo pomembno. Prevajanje in tolmačenje sta dve zelo različni dejavnosti, saj je prevajanje pisni prenos besedila iz enega jezika v drugega, tolmačenje pa ustno. Konsekutivno prevajanje sploh ne obstaja, obstaja le konsekutivno tolmačenje, pri katerem tolmač sedi ali stoji ob govorcu in po sklopih prenaša njegove besede v tuji jezik. Zato je kodeks prevajalske etike, na katerega se sklicujete, morda uporaben za prevod zapisnika v tuji jezik, vsekakor pa ne za tolmačenje, ki je dejansko glavni predmet vašega naročila
2. Naročnik se v razpisni dokumentaciji sklicuje na kodeks prevajalske etike, ki temelji na Listini prevajalca Mednarodne zveze prevajalcev (FIT), ob tem pa v celoti zanemarja slovenske in mednarodne kodekse poklicne etike, poklicne standarde in splošne delovne pogoje, ki veljajo za tolmače.
3. Ponudnik, ki oddaja ponudbo za to javno naročilo, mora izkazati, da izpolnjuje pogoje za sodelovanje, ki veljajo za usposobljenost konsekutivnih tolmačev. Vsak tolmač naj bi imel tri leta delovnih izkušenj in naj bi bil sposoben izkazati vsaj eno referenčno storitev tolmačenja na področju socialne varnosti. Usposobljenost za vsakega konsekutivnega tolmača naj bi se dokazala na podlagi vpisa v »seznam usposobljenih konsekutivnih prevajalcev«, pri čemer tak register po našem vedenju ne obstaja. Zato pogoj ni le nejasen, ampak ga je tudi nemogoče izpolniti.
4. Skupna ponudbena vrednost se obračuna po formuli, po kateri 97 % merila predstavlja najnižja ponujena cena storitve, za usposobljenost tolmačev pa so formalno pridržani 3 %. Pri tem se usposobljenost ne meri z izobrazbo, preteklimi izkušnjami in članstvom v strokovnih združenjih, kot priporočajo Smernice za pripravo javnih naročil za storitve konferenčnega tolmačenja mednarodnega združenja AIIC[1] (tudi v priponki), temveč se te 3 točke podeljujejo na naslednji način:
    - *»ponudba z dvema (2) usposobljenima konsekutivnima prevajalcema za vsako posamezno jezikovno skupino (pogoj za sodelovanje!) – 0 točk,*

[1] Guidelines for Drafting Tenders for Conference Interpreting Services (http://aiic.at/node/17690/guidelines-for-tenders-for-conference-interpreting-services/lang/1).

Združenje konferenčnih tolmačev Slovenije | Krekov trg 10, 1000 Ljubljana | +386 41 648 416 | zkts@zkts.si | www.zkts.si

- *ponudba s stremi (3) ali več usposobljenimi konsekutivnimi prevajalci za vsako posamezno jezikovno skupino – 0,5 točke.*

Upoštevajoč vseh šest jezikovnih skupin ponudba po tem merilu lahko prejme največ 3 točke (6 x 0,5 = 3).«

Merilo torej ne upošteva dejanske usposobljenosti tolmačev, temveč zgolj njihovo število. Ker mora ponudnik podati ponudbo za vseh šest iskanih jezikov in ker predložitev ponudbe le za del javnega naročila ni možna, so ponudbo zmožne oddati le agencije, pri čemer pa usposobljeni konferenčni tolmači pretežno delujemo kot samostojni podjetniki ali mikro podjetja.

5. Javno naročilo zadeva tolmačenje pogovorov med ZPIZ in nosilci socialnega zavarovanja na področju socialne varnosti, kar vključuje »zdravstveno varstvo, dajatve za bolezen, dajatve za brezposelnost, dajatve za starost, dajatve za nesrečo pri delu in poklicno bolezen, družinske dajatve, dajatve za materinstvo, dajatve za invalidnost in dajatve za preživele družinske člane.« Če sta edini merili za izbiro cena storitve in število tolmačev, ki jih lahko zagotovi agencija, obstaja veliko tveganje, da pogovori z nosilci zavarovanj ne bodo potekali na zadovoljivi ravni.
6. Tudi nekateri drugi deli javnega naročila so problematični in neskladni z našimi poklicnimi standardi in smernicami za pripravo javnih naročil na področju tolmačenja, predvsem:
    - da je enota mere lahko zgolj urna postavka;
    - da mora izvajalec po opravljenem konsekutivnem tolmačenju še istega dne pripraviti in izročiti naročniku prevod zapisnika pogovorov iz slovenskega v tuj jezik (brez posebne specifikacije te storitve v obračunu in ne glede na količino);
    - da mora ponudnik predložiti kavcijsko zavarovanje za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti oziroma bančno garancijo v višini 5 % skupne vrednosti, in
    - da je predvidena pogodbena kazen za izvajalca, če mu na dan pogovora s tujimi nosilci zavarovanja ne uspe zagotoviti tolmača (do 3.000,00 EUR za vsak posamezni dogodek).

Upamo, da smo dovolj razumljivo izrazili vse poglavitne strokovne pomisleke glede objavljenega razpisa ZPIZ ter da je razpis še možno umakniti in popraviti v posvetovanju s strokovno skupnostjo, tako da bodo tolmači storitve lahko opravili kakovostno in s tem zagotovili ustrezno strokovno podporo ZPIZ v pogovorih s tujimi nosilci socialnega zavarovanja.

V pomoč pri presoji in ustreznem oblikovanju javnega naročila glede na naše strokovne pomisleke vam pošiljamo povezave na naše ključne dokumente:

1. **Poklicne standarde ZKTS**
2. **Kodeks poklicne etike**
3. **Splošne delovne pogoje**

S spoštovanjem,

Andreja Skarlovnik Ziherl, predsednica ZKTS
v imenu upravnega odbora ZKTS

- V vednost: Ministrstvo za javno upravo, ga. Urška Skok Klima (urska.skok-klima@gov.si)

Združenje konferenčnih tolmačev Slovenije | Krekov trg 10, 1000 Ljubljana | +386 41 648 416 | zkts@zkts.si | www.zkts.si